

رابطه بین سبک های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزندپروری والدین با پیشرفت تحصیلی آنها

تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۰۲/۲۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۱/۰۳/۱۳

ناهیده درستکار*

دکتر محمدجعفر جوادی**

دکتر مژگان سپاه منصور***

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه سبک‌های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزندپروری والدین با پیشرفت تحصیلی آنهاست. نمونه تحقیق شامل ۴۰۳ نفر از دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی شهر تهران است که با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب گردیدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه سبک های اسناد کودکان سلیگمن (۱۹۸۴) و پرسشنامه ادراک شیوه های فرزند پروری والدین مکلون و مرر (۱۹۸۹) و معدل چهار درس فارسی، علوم، ریاضی و زبان انگلیسی است که به عنوان معیار پیشرفت تحصیلی به کار برده شد. نتایج تحقیق این پژوهش از نوع همبستگی است و جهت تجزیه و تحلیل داده ها از همبستگی، رگرسیون چند متغیره و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. نتایج نشان داد که بین سبک های اسناد با پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد، به طوری که پیشرفت تحصیلی با مقیاس های کلی و درونی در موقعیت مثبت، رابطه مثبت و با مقیاس کلی در موقعیت منفی رابطه منفی دارد. همچنین، ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزند پروری والدین با پیشرفت تحصیلی آنها تفاوت وجود دارد. در پاسخ به سوال پژوهش مبنی بر مشخص کردن سهم متغیرها در پیش بینی پیشرفت تحصیلی، نتایج در سطح خطای درصد نشان داد که سبک های اسناد مهم بیشتری در پیش بینی تحصیلی دانش آموزان دارند. ترتیب به نظر می رسد که با کمک به دانش آموزان در دستیابی به کسب اسناد مناسب، پیشرفت تحصیلی بیشتری خواهد داشت. آن ها شاهد بود واژه های کلیدی: سبک های اسناد، ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزند پروری والدین، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان دختر، دوره راهنمایی

* n_dorostkar@yahoo.com

** mj.Javady@yahoo.com

*** Drsepahmansour@yahoo.com

* کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

** استادیار و عضو هیئت علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

*** استادیار گروه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است و سطوح بالای آن می تواند پیش بینی کننده آینده ای روشن برای فرد و جامعه باشد. کودک دارای پیشرفت تحصیلی، مورد تأیید و پذیرش والدین، معلمان و همسالان قرار می گیرد، و عزت نفس او زیادتر می شود و احساس کفایت و لحاظت م ی کند و در صورت شکست در امر تحصیلی در توانایی و کفایت خود شک م ی کند و در مقایسه با دانش آموزان موفق، احساس بی کفایتی و حقارت می کند و از آن ها در تحصیلی و یادگیری باز م ی ماند (مهدیان، ۱۳۸۵). پیشرفت تحصیلی: نشانه ای از بازده یادگیری دانش آموز است که این بازده، توانایی های زیادی از قبیل حفظ کردن، درک و فهم، کسب مهارتها، کاربرد اصول، توانایی آفرینندگی و خلاقیت و کسب علایق و نگرشها توسط دانش آموزان را شامل می شود. از میان شیوه ها و فنون مختلف ارزشیابی، آنچه که بیش از همه مورد نیاز معلمان است آزمون های پیشرفت تحصیلی است (سیف، ۱۳۸۷). کامورجا، کارو و اشمک^۴ (۲۰۰۹) و بوساتو و همکاران^۵ (۲۰۰۰)، به نقل از پرموزیک^۶ و همکاران، (۲۰۰۳) دریافتند که پیشرفت تحصیلی تنها بطلد هوش و امکانات آموزشی موجود در محیط نیست، بلکه جنبه های روانشناختی، همانند ابعاد شخصیتی و سبک های یادگیری، نقش مهم تری را دارند. مشکل بزرگ آموزشی معلمان، وجود دانش آموزانی است که دارای مفهوم خود (خودپنداره) سطح پایینی هستند. این مفهوم از خود ضعف، از شکست های پلپی آنان در یادگیری ناشی شده است. این دانش آموزان بینه موفقیت ها و اعمال خود رابطه نزدیکی نمی بچند و شکست خود را به فقدان توانایی نسبت م ی دهند. این اعتقاد که نتایج اعمال آن ها مستقل از اعمال آن هاست به درماندگی آموخته شده م ی انجامد. این نوع اسنادها ناسازگارند و باعث آن ها را تعین داد (سیف، ۱۳۸۷). نظریه اسناد^۷ از نظریه های شناختی و انگیزشی است که هدف آن بررسی شیوه هایی است که افراد رویدادها و حوادث را تبیین کرده و به دنبال روابط علت و معلولی بین آنها هستند (ریو، ۱۹۹۵، ترجمه سید محمدی، ۱۳۸۵). به دلیل پیچیدگی اسناد، نظریه های بسیاری برای تبیین نحوه عمل آن پیشنهاد شده است که در حقیقت هر یک از آنها چهارچوب هایی برای فهم چگونگی تلاش ما برای ادراک دنیای اجتماعی دانش آموزان است. تحقیق حاضر به آن سبک اسنادی اشاره م ی کند که از تدوین مجدد نظریه درماندگی آموخته شده، توسط پترسون و سلیگمن (۱۹۸۴) به وجود آمد. در این نوع سبک اسناد، هنگامی که در زندگی شخص واقعه ای خاص اتفاق م ی افتد او تبیینی را از اینکه چرا آن رویداد اتفاق افتاده است، ارائه م ی دهد. این تأثیرات تحت نفوذ سه بعد، درونی/ بیرونی^۸، با ثبات / بی ثبات^۹ و کلی / اختصاصی^{۱۰} قرار م ی گیرند (بورنس و سلیگمن، ۱۹۸۹). براساس نظریه سلیگمن (۱۹۹۱) افرادی که برای رویدادهای بد تبیین های درونی، ثابت و کلی ارائه م ی دهند دارای سبک تبیینی بدبینانه هستند و برعکس افرادی که رویدادهای بد را بر حسب علل بیرونی، متغیر و خاص تبیین م ی کنند، سبک تبیینی خوش بینانه دارند. یافته

^۴. Komarraja, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R.

^۵. Bosato

^۶. Premuzie, T. .x Furnham, A.

^۷. attribution theory

^۸. internal-external.

^۹. stable-unstable.

^{۱۰}. generality-speciality.

ها ی پژوهش ی دوئک^{۱۱} (۲۰۰۱)، ولسون ،
 این ویلی^{۱۲} (۲۰۰۱)، مگر^{۱۳} و همکاران (۱۹۸۵) این نشان داده اند که می توان به دانش آموزان و دانشجوئان آموخت و
 آن‌ها را متقاعد کرد که شکست های خود را در دروس ملی امتحانات به عوامل قابل کنترل و ناپایدار درونی مثل
 تلاش نکردن خود نسبت دهند و موفقیت های خود را ناشی از توانایی خود بدانند، زیرا در این صورت است که
 عملکرد آن‌ها در امتحانات بعدی بهبود قابل توجهی پیدا می کند (دوئک، ۲۰۰۱، به نقل از حقیقت، ۱۳۸۸). نتایج
 پژوهش های نارسیس^{۱۴} (۲۰۰۴) به نقل از ساچین جان^{۱۵} و همکاران (۲۰۰۷) و اسحاقی میلانی (۱۳۸۸) نشان داد
 که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بستگی زیادی به خودکارآمدی و نوع اسنادهای آنها دارد.
 از سوی دیگر، خانواده، مهم ترین پرورشگاه و آموزشگاه فرد است و یکی از نهادهای آموزشی و پرورشی عمده
 جامعه محسوب می شود. بنابراین، نظریه هرگونه سخن و اندیشه درباره تربیت فرد به ویژه کودک، نوجوان و جوان،
 بی توجه به نقش حلقه خانواده، سخن و اندیشه ای نادرست قلمداد می گردد (به پژوه، ۱۳۸۶). بسط مهم است که
 خانواده چه شیوه های فرزند پروری را اتخاذ می کنند تا موجب شود که در کودکان باورهای قوی بر توانایی های
 خود داشته باشند (برنشتاین، ۲۰۰۸). نتایج اغلب تحقیقات حکایت از تأثیر معنادار سبک های والدگری بر عملکرد
 فرزندان دارد (گکس و سف^{۱۶}، ۱۹۹۰، دارلینگ و استنبرگ^{۱۷}، ۱۹۹۴، جیکوب^{۱۸}، ۱۹۸۷، به نقل از سامانی، ۱۳۸۹،
 مارتینز و گارسیا^{۱۹}، ۲۰۰۸؛ برزنسکی و اسمیتس^{۲۰}، ۲۰۰۸؛ کاستر^{۲۱}، ۲۰۰۹). به اعتقاد دارلینگ و استنبرگ (۱۹۹۳)
 سبک های والدگری منظومه ای از نگرش ها در مورد کودک، نحوه برقراری ارتباط با کودک، روش نگهداری کودک
 و جو عاطفی حاکم بر فضای رفتاری والدین است. دلایلی بامریند^{۲۲} در یک رشته مطالعات برجسته از مشاهده
 تعاملات والدین و فرزندان پیش دبستانی در خانه و آزمایشگاه، درخفت که شیوه های مختلف فرزند پروری در دو
 بعد با هم تفاوت دارند. این دو بعد عبارتند از: (۱) بعد کنترل. (۲) بعد محبت، که از ترکیب این دو بعد چهار ترکیب
 را می توان متمایز کرد: ۱- مقتدر (کنترل بالا - محبت بالا) ۲- مستبد (کنترل بالا - محبت پایین) ۳- سهل گوی (کنترل
 پایین، محبت بالا) ۴- سهل انگار بی غفلت کننده (کنترل پایین، محبت پایین) (بامریند، ۱۹۷۱، پاولسون و اسپوتا
 ۱۹۹۶، نقل از دروگر، ۱۳۸۳). والدین مقتدر، مهارت های حمایتی خوبی دارند؛ عموماً صمیمی و پذیرا هستند و به
 فرزندان خود اجازه می دهند به طوری فزاینده مستقل تر عمل کنند و در حد معقول و منطقی در رفتارهایشان
 آزادی عمل دارند. این نوع والدین محدودیت هایی را این اعمال می کنند، از جمله دلایلی و برهان آوردن، قول و قرار

^{۱۱}. Dweck, C.S

^{۱۲}. Lin win

^{۱۳}. Miler

^{۱۴}. Narsis

^{۱۵}. Sachin jain

^{۱۶}. Gecas, V. & seff, M.A

^{۱۷}. Darling, N. & Steinberg, L.

^{۱۸}. Jacob.

^{۱۹}. Martinez I & Gacia J

^{۲۰}. Berzonsky & Smits

^{۲۱}. Kuster.

^{۲۲}. Baumrind . D

گذاشتن، نشان دادن قدرت و تقویت مثبت (بامرئید، ۱۹۶۶، ۱۹۶۷، ۱۹۸۳، ۱۹۹۱، ریتمان، ۲۰۰۲^{۳۳}، به نقل از داوری و منشار، ۲۰۰۶). والدین مستبد، قوانین خاصی را اعمال می کنند و از بچه ها انتظار دارند تا از آن قوانین بدون هیچ توضیحی اطاعت کنند. آنها استقلال فرزندانشان را محدود کرده و تصمیم می گیرند که چه رفتاری از جانب آنها مناسب است (بامرئید، ۱۹۸۳، هوپ^{۲۴}، ۲۰۰۲، به نقل از ودودی مفید، (۱۳۸۸)). این نوع والدین، برای جلوگیری از خود رأیی فرزندشان، روش های تنبیهی قدرتمند را ترجیح می دهند (بامرئید، ۱۹۸۶، به نقل از شهرآرای، ۱۳۸۴). والدین آزاد گذار یا آسان گیر از نظر پذیرندگی - پاسخ دهندگی در سطح بالا، اما از نظر درخواست کنندگی و کنترل در سطح پایینی هستند. آنها نسبت به رفتارهای فرزندان خود بسیار اغماض کننده و در رفتار آنها کمتر حالت کنترل کنندگی وجود دارد. آنها فرزندان خود را تشویق می کنند تا احساسات و انگیزه هایشان را توضیح دهند (پل رین، ۲۰۰۵). در مقابل آنها، والدین مسامحه کار هستند که هیچ نشانه ای از درخواست کنندگی و پاسخگو بودن را ندارند. آنها هیچ تلاشی در جهت تعیین روش و مسیری خاص برای کودکانشان نمی کنند و به علایق آنها توجهی ندارند. آنها اغلب، بمسایل و مشکلات شخصی خود مشغول هستند و نگرانی خاصی به عنوان والدین بودن، ندارند و احساس مسئولیت نمی کنند (استنبرگ، ۱۹۸۹، به نقل از ودودی مفید، (۱۳۸۸)). در مطالعه ای نشان داد که فرزند پروری با شیوه اقتدار منطقی به رشد روان شناختی در نوجوانان و در نهایت به موفقیت در تحصیلات منجر می شود. مطالعات مختلف حاکی از آن است که نگرش های پذیرنده و دموکراتیک والدین، امکان رشد را به حداکثر می رساند و فرزندان این والدین، رشد ذهنی، ابتکار، امریت عاطفی و نظارت فزاینده ای را نشان می دهند (پروین، ۱۹۸۹، به نقل از کدیور ۱۳۸۱). در بسطی از موارد، والدین و نوجوانان باورهای متناقضی در مورد هم دارند. برای مثال، والدینی که برخلاف نظر فرزندان نوجوانانشان، بخش از آنچه فرزندانشان فکر می کنند، با آن ها تعامل دارند. همچنین نوجوانان معمولاً والدین خود را سهل گوی می دانند، در حالی که والدین خود را مقتدر به شمار می آورند (اسماتانا، ۱۹۹۵^{۲۵}، نقل از علیناده، ۱۳۸۰) به نظر کوپر اسمیت ۱۹۶۶، (نقل از پروین، ۱۹۸۹، ترجمه جوادی و کدیور، ۱۳۷۷) ادراکی که کودک از والدین به دست می آورد مهم است نه اعمال خاصی که والدین انجام می دهند. منظور از ادراک فرزند از شیوه های فرزند پروری والدین، ادراکی است که فرزند نوجوان از سطح درخواست کنندگی و پاسخ دهی والدینشان همراه با سه حیطه اقتدار منطقی، استبدادی، آزاد گذاری به دست می آورد (مکلون و مرل، ۱۹۹۸^{۲۶}). پژوهش های متفاوتی در حیطه شیوه های فرزند پروری و سبک های اسناد صورت گرفته است، ولی در ارتباط با ادراک فرزندان از شیوه های فرزند پروری والدین تحقیقات بسیاری معدودی انجام شده است. لذا در پژوهش حاضر به جای بررسی نگرش والدین نسبت به شیوه های فرزند پروری، ادراک نوجوان از شیوه های فرزند پروری مورد بررسی قرار گرفت. اهمیت پژوهش حاضر در این است که به شرفتحصیلی به عنوان یکی از عملکردهای دانش آموز در ارتباط با دو متغی سبک های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزند پروری والدین مورد پژوهش قرار می گیرد، زیرا به نظر می رسد این دو متغی در کنار هم می تواند بخش تنبیهی مناسبی از به شرفتحصیلی به دست دهد. دیگر اینکه سبک اسنادی که با به شرفتحصیلی بالا در ارتباط است، شناسایی شود، این امر می تواند سبب بهبود وضعیت تحصیلی شود و از هدر رفتن سرمایه های مادی و انسانی جلوگیری کند. همچنین می توان دریافت که کدامیک از شیوه های فرزند پروری والدین با به شرفتحصیلی

^{۳۳}. Reitman, A.S

^{۲۴}. Hupp.S

^{۲۵}. Smatana, J.C.

^{۲۶}. Mcclun, L.A & Merrell

فرزندان آنها رابطه دارد و در صورت مشاهده رابطه مثبت بتوان شریقه های فرزند پروری مناسب و اثربخش را به والدین آموزش داد تا از آن استفاده نمایند.

اهداف: هدف این پژوهش مشخص کردن وجود رابطه بین سبک های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزند پروری والدین با پیشرفت تحصیلی آنها و نیز مشخص کردن سهم هر یک از دو متغیر (سبک های اسناد و ادراک از شیوه های فرزندپروری والدین) در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود.

فرضیه ها: ۱- بین سبک های اسنادی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد. ۲- بین ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزندپروری والدین و پیشرفت تحصیلی آنها تفاوت وجود دارد.

سوال تحقیق: سهم کدام یک از دو متغیر (سبک های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزندپروری والدین) در پیشرفت تحصیلی بیشتر است؟

روش

در این پژوهش از روش همبستگی استفاده شده است. هدف این روش توصیف روابط بین وئیگی ها، آزمونی ها و عملکرد آنهاست. این دسته از مطالعات درگی دستکاری متغی های مستقل نمی شود. بلکه واریانس مشترک متغی های پیش بینی در متغی ملاک را ارزیابی می کند. (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۷۸). جامعه آماری این پژوهش را تمامی دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی مدارس دولتی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ به تعداد ۳۶۲۰۰ نفر تشکیل می دهد. نمونه آماری مورد نظر برای انجام پژوهش با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۳۸۰ نفر می باشد. لذا به دلای احتمالی افت نمونه ۴۱۰ نفر انتخاب شدند. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. ابتدا بصورت تصادفی ۵ منطقه آموزشی شامل مناطق ۲ و ۱۶ و ۵ و ۸ و ۱۰ از مناطق نوزده گانه آموزش و پرورش شهر تهران واقع در شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز انتخاب شدند. سپس با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده از میان مدارس راهنمایی دخترانه ای هر منطقه دو مدرسه انتخاب شد و از هر مدرسه به صورت تصادفی ۴۱ نفر از دانش آموزان انتخاب شدند. از این تعداد، پرسشنامه ۷ دانش آموز بدلیل ناقص بودن حذف گردید.

در این پژوهش از سه ابزار به شرح زیر استفاده شد:

۱. پرسشنامه سبک اسناد کودکان (CASQ): این پرسشنامه که توسط پتروسون و سلینگمن (۱۹۸۴) تدوین شده است، موقعیت های مثبت و منفی را، که ترسیمی کننده رویدادهای خوشایند و ناخوشایند می باشند، در بر می گیرد؛ هر موقعیت شامل ۳ بعد اسنادی درونی - پایدار - کلی است و ۶ سؤال برای هر بعد در نظر گرفته شده است. دانش آموز، پاسخ هر سؤال را با توجه به این که کدامیک از موارد پیشنهادی الف یا ب، به تمییز او از روی دادهای نزدیک تر است، انتخاب می کند. فرم نهایی پرسشنامه که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت ۳۶ سؤال در دو موقعیت مثبت و منفی، هر موقعیت شامل ۱۸ سؤال است که به هر یک از ابعاد درونی - بیرونی، پایدار - ناپایدار و کلی - اختصاصی، ۶ سؤال تعلق می گیرد. پرسشنامه مذکور در ایران توسط هیئت الله ی (۱۳۷۳) و صفری (۱۳۸۰) و مطابق با شرایط دانش آموزان ایرانی، ترجمه و تعدیل گردید و روایی و پایایی پرسشنامه توسط آنان تایید شد. همچنین در این پژوهش به منظور محاسبه پایایی، پرسشنامه مذکور، از روش ضریب پایایی آلفای کرونباخ ۱۰۰ نفر از گروه نمونه استفاده شد و ضریب پایایی ۰/۸۵ برای مجموع وقایع مثبت و همچنین ضریب پایایی ۰/۸۹ برای مجموع وقایع منفی به دست آمد که نشان می دهد پرسشنامه از پایایی درونی مناسبی برخوردار است.

پرسشنامه سبک های فرزند پروری ادراک شده مکلون و مررل (ppss): پرسشنامه سبک های فرزند پروری ادراک

شده توسط ملکون و مررل در سال ۱۹۹۸ بر اساس تعاریف رفتاری از سه سبک والدینی ایجاد شده به وسیله‌ی بامریند تهی شد. این پرسشنامه یک شکل ساده از آزمون‌های بسته پاسخ است که شامل سه گروه شش جمله‌ای برای شناسایی هر یک از سه سبک والدینی (اقتدار منطقی، استبدادی، آزادگذاری) به صورت سه بخش جداگانه تهی شده است. و بخشی که به طور دقیق‌ترین هماهنگی را با رفتارهای مادرشان دارد. این پرسشنامه توسط پور عبدلی (۱۳۸۰) به فارسی برگردانده شده است. جهت اندازه‌گیری روایی صوری، پرسشنامه در اخطی ۱۵ نفر از صاحب نظران روان شناسی، قرار گرفت. در مورد محتوای تمامی سؤال‌ها بخش از ۷۵ درصد کارشناسان نظرات کاملاً موافق و موافق داشتند. همچنین با توجه به نظر خواهی پور عبدلی (۱۳۸۰) از بامریند. پرسشنامه مذکور از روایی صوری خوبی برخوردار است. پایایی پرسشنامه مذکور توسط ملکون و مررل (۱۹۹۸) به روش بازآزمایی با استفاده از یک نمونه ۲۵ نفری دانش آموزان که این پرسشنامه را به فاصله زمانی ۱۱ روز تکمیل کردند، به دست آمد نتایج تحلیلی پایایی نشان داد که ۰/۱ درصد دانش آموزان بخش یکسانی را در شکل بسته پاسخ این آزمون در دو فاصله‌ی زمانی علامت زدند که نشان می‌داد ادراک همه‌ی نوجوانان از رفتارهای والدیشان در دو فاصله‌ی زمانی یکسان است. پور عبدلی (۱۳۸۰) با هم‌بندی روش پایایی ۰/۹ را به دست آورد. همچنین در پژوهش حاضر با استفاده از روش بازآزمایی بر روی ۵۰ نفر از دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی گروه نمونه به فاصله سه هفته اجرا شد و پایایی آن ۰/۶۴ بدست آمد.

کارنامه تحصیلی: با توجه به عدم وجود آزمون استاندارد جهت تعیین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، از کارنامه نوبت دوم دانش آموزان در سال دوم راهنمایی استفاده شد و معدل چهاردرس (ریاضی، علوم، زبان انگلیسی، فارسی) محاسبه شد. تجزیه و تحلیلی داده‌ها با کمک نرم افزار SPSS انجام گرفته است. به منظور توصیف داده‌ها از روش آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد) و به منظور آزمون فرض‌های پژوهش از روش آمار استنباطی (همبستگی، تحلیلی واریانس یک طرفه و آزمون پس تعقیبی شفه و نیز تحلیل رگرسیون چند متغیره با روش گام به گام و ضرایب رگرسیون) استفاده شد.

یافته‌ها

جدول (۱) شاخص‌های توصیفی مربوط به معدل (پیشرفت تحصیلی) و سبک‌های اسناد دانش آموزان را آشکارکنند. همچنین توزیع فراوانی سبک‌های فرزند پروری ادراک شده نشان داد که ۷۴ درصد دانش آموزان سبک فرزند پروری والدین را مقتدر و ۱۵ درصد دارای سبک آزاد گذار و ۱۰ درصد دارای سبک استبدادی ادراک کردند و نیز به توزیع فراوانی معدل یا پیشرفت تحصیلی نشان داد که ۶۱/۴ درصد دانش آموزان نمره‌ای بین ۲۰-۱۸ را کسب نموده‌اند.

جدول (۱) شاخص‌های توصیفی معدل (پیشرفت تحصیلی) و سبک‌های اسناد

شاخص‌ها	اسناد کلی			اسناد پایدار		معدل
	منفی	منفی	مثبت	مثبت	مثبت	
تعداد	۴۰۳	۴۰۳	۴۰۳	۴۰۳	۴۰۳	۴۰۳
میانگین	1.4293	1.3524	3.1667	3.6228	3.5658	17.7863
میانه	1.0000	1.0000	3.0000	4.0000	4.0000	18.7200
انحراف معیار	1.16193	1.24386	1.42811	1.29740	1.29773	2.45392
واریانس	1.350	1.547	2.039	1.683	1.684	6.022

جهت بررسی فرضیه اول تحلیل رگرسیون چند متغیری با روش گام به گام انجام شد که خلاصه نتایج آن در جدول (۲) ارائه شده است. نتایج نشان داد که در گام سوم ضرایب همبستگی بین سه متغیر اسناد کلی منفی و اسناد

کلی مثبت و اسناد درونی مثبت مشترکاً ۱۵ درصد واریانس پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می‌کند.

جدول (۲) ضرایب و مجذور همبستگی و آزمون معناداری رگرسیون متغیرها

گام	متغیرها	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	r	r ²
اسناد کلی منفی	رگرسیون	152.335	1	152.335	27.327	P<0/05	.253 ^a	.064
	باقی مانده	2229.780	400	5.574				
	کل	2382.115	401					
اسناد کلی منفی + مثبت	رگرسیون	288.562	2	144.281	27.498	P<0/05	.348 ^b	.121
	باقی مانده	2093.553	399	5.247				
	کل	2382.115	401					
اسناد کلی مثبت + اسناد درونی مثبت	رگرسیون	347.459	3	115.820	22.656	P<0/05	.382 ^c	.146
	باقی مانده	2034.656	398	5.112				
	کل	2382.115	401					

نتایج نشان داد سبک های اسناد با پیشرفت تحصیلی رابطه معنا داری ($p < 0/05$) دارد. بنابراین فرضیه اول تأیید می‌گردد. به منظور مشخص نمودن سهم هریک از متغیرهای پیش بین ضرایب رگرسیون محاسبه شد که نتایج آن در جدول (۳) آمده است.

جدول (۳) ضرایب رگرسیون

گام	متغیرها	ضرایب غیراستاندارد		ضریب استاندارد	T	سطح معناداری
		B	Std. Error	Beta		
اول	ثابت	18.562	.187		99.172	P<0/05
	اسناد کلی منفی	-.531	.102	-.253	-5.228	
دوم	ثابت	16.896	.374		45.182	P<0/05
	اسناد کلی منفی	-.507	.099	-.242	-5.145	
	اسناد کلی مثبت	.450	.088	.239	5.095	
سوم	ثابت	15.897	.472		33.670	P<0/05
	اسناد کلی منفی	-.457	.098	-.218	-4.641	
	اسناد کلی مثبت	.409	.088	.218	4.651	
	اسناد درونی مثبت	.301	.089	.161	3.394	

بررسی نتایج نشان داد که با توجه به گام سوم، به ترتیب متغیر اسناد کلی منفی با سهم آماری ۰/۰۰۱ – و نیز اسناد کلی مثبت با سهم ۰/۲۲ و اسناد درونی مثبت آماری ۰/۱۶ قادر به پیش بینی پیشرفت تحصیلی هستند بطور کلی رابطه سبک اسناد کلی و اسناد درونی در موقعیت مثبت با پیشرفت تحصیلی مثبت و رابطه اسناد کلی در موقعیت منفی با پیشرفت تحصیلی منفی است براساس جدول (۳) و معادله رگرسیون بر حسب ضرایب غیراستاندارد به شرح زیر است

$$Y = a + x_1(b_1) + x_2(b_2)$$

$$(۰/۳۰) \text{ نمره ی اسناد درونی مثبت} + (۰/۴۱) \text{ نمره ی اسناد کلی مثبت} + (-۰/۴۵) \text{ نمره ی اسناد کلی منفی} + ۱۵/۸۹۷ = \text{پیشرفت تحصیلی}$$

در ارتباط با فرضیه دوم نتایج تجلیل واریانس یک طرفه در جدول (۴) نشان داد که تفاوت واریانس پیشرفت تحصیلی در بین گروههای ادراک از شیوه فرزند پروری والدین از لحاظ آماری معنا دار است. بنابراین در سطح خطای ۱ درصد می توان گفت حداقل واریانس یکی از گروه ها با دیگر گروه ها تفاوت دارد.

جدول (۴) تحلیل واریانس

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
بین گروهی	78.732	2	39.366	6.724	
درون گروهی	2341.996	400	5.855		p<۰/۰۱
کل	2420.729	402			

$$F=2/11, P=0/567$$

بنابراین فرضیه دوم تایید می شود. هم چنین با توجه به اینکه سبک های فرزند پروری دارای سه سطح است آزمون پس تعقیبی شفه انجام شد که نتایج آن نشان داد که فقط تفاوت میانگین پیشرفت تحصیلی در گروه ادراک

مقتدر نسبت به گروه ادراک آزاد گذار از لحاظ آماری معنادار است. بنابراین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با ادراک مقتدر بیشتر از دانش آموزان با ادراک آزاد گذار است. اما رابطه بین پیشرفت تحصیلی گروه ادراک استبدادی با گروه ادراک آزاد گذار و گروه استبدادی با گروه مقتدر معنا دار نمی باشد.

به منظور بررسی سوال پژوهش مبنی بر مشخص نمودن سهم هریک از دو متغیر سبک های اسناد و ادراک از شیوه های فرزند پروری والدین در پیش بینی پیشرفت تحصیلی از تحلیل رگرسیون چند متغیری با روش گام به گام بهره گرفته شد که نتایج آن در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول (۵) نتایج تحلیل رگرسیون

گام	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	R	r ²
اول	رگرسیون	152.335	1	152.335	27.327			
اسناد کلی منفی	باقی مانده	2229.780	400	5.574		P<0/01	.253 ^a	.064
	کل	2382.115	401					
دوم	رگرسیون	288.562	2	144.281	27.498			
اسناد کلی منفی + اسناد کلی مثبت	باقی مانده	2093.553	399	5.247		P<0/01	.348 ^b	.121
	کل	2382.115	401					
سوم اسناد کلی منفی + اسناد کلی مثبت + اسناد درونی مثبت	رگرسیون	347.459	3	115.820	22.656			
اسناد کلی مثبت + اسناد درونی مثبت	باقی مانده	2034.656	398	5.112		P<0/01	.382 ^c	.146
	کل	2382.115	401					
چهارم	رگرسیون	377.526	4	94.382	18.692			
اسناد کلی منفی + اسناد کلی مثبت + اسناد درونی مثبت + ادراک آزاد گذار	باقی مانده	2004.589	397	5.049		P<0/01	.398 ^d	.158
	کل	2382.115	401					

نتایج نشان می دهد که رابطه پیشرفت تحصیلی بر اساس متغیر های پیش بین اسناد کلی در موقعیت مثبت و موقعیت منفی و اسناد درونی در موقعیت مثبت و ادراک سبک آزاد گذار از لحاظ آماری ($p < 0/05$) معنادار است.

جدول (۶) نتایج ضرایب رگرسیون

گام	ضرایب غیراستاندارد		ضریب استاندارد	t	سطح معناداری
	B	Std. Error	Beta		
ثابت	18.562	.187		99.172	
اسناد کلی منفی	-.531	.102	-.253	-5.228	p<۰/۰۵
ثابت	16.896	.374		45.182	
اسناد کلی منفی	-.507	.099	-.242	-5.145	p<۰/۰۵
اسناد کلی مثبت	.450	.088	.239	5.095	
ثابت	15.897	.472		33.670	
اسناد کلی منفی	-.457	.098	-.218	-4.641	p<۰/۰۵
اسناد کلی مثبت	.409	.088	.218	4.651	
اسناد درونی مثبت	.301	.089	.161	3.394	
ثابت	16.029	.472		33.936	
اسناد کلی منفی	-.441	.098	-.210	-4.496	
اسناد کلی منفی	.403	.087	.214	4.607	p<۰/۰۵
اسناد درونی مثبت	.297	.088	.158	3.361	
ادراک آزاد گذار	-.770	.316	-.113	-2.440	

نتایج حاصل از محاسبه ضرایب رگرسیون در جدول (۶) نشان داد که به ترتیب بعد از متغیر اسنادکلی در موقعیت منفی (۰/۲۱-) و اسنادکلی در موقعیت مثبت (۰/۲۱+) و اسناد درونی در موقعیت مثبت (۰/۱۶+) سبک فرزندپروری آزاد گذار در حد (۰/۱۱-) واریانس پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کنند. بنابراین سبک های اسناد سهم بیشتری را در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نسبت به ادراک شیوه فرزند پروری دارند و بر اساس جدول ۶ معادله رگرسیون بر اساس ضرایب غیر استاندارد به شرح ذیل است:

$$(۰/۴۰) \text{ اسناد کلی مثبت} + (-۰/۴۴) \text{ اسناد کلی منفی} + ۱۶/۰۲۹ = \text{پیشرفت تحصیلی} \\ + (-۰/۷۷) \text{ سبک آزاد گذار} + (۰/۲۹) \text{ اسناد درونی مثبت}$$

بحث

هدف این پژوهش تعیین رابطه بین سبک های اسناد و ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزند پروری والدین با

پیشرفت تحصیلی آنهاست. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین سبک‌های اسناد و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از نظر آماری رابطه معنادار وجود دارد. بطوریکه سبک‌های اسناد کلی و اسناد درونی در موقعیت مثبت با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و سبک‌های اسناد کلی در موقعیت منفی با پیشرفت تحصیلی رابطه منفی دارند. بنابراین فرضیه اول تایید می‌گردد. همچنین برای تعیین سهم سبک‌های اسناد در پیش بینی نمره پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌توان از معادله پیش بینی دو متغیر استفاده کرد. از آن جایکه این پژوهش بر اساس الگوی درماندگی آموخته شده و تجدید نظر شده سلگمن بود می‌توان گفت یافته‌های پژوهش حاضر با نظریه سلگمن در این رابطه هماهنگ است. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های هیبت‌اللهی (۱۳۷۳)، توکلی (۱۳۷۳) و توحیدی (۱۳۸۱) به نقل از حقیقت (۱۳۸۵) نارسیس (۲۰۰۴) به نقل از ساچین جان (۲۰۰۷)، منصوری (۱۳۸۶)، اسحاقی، (۱۳۸۸)، رضایی مقدم و رستمی (۱۳۸۹) که نشان دادند بین سبک‌های اسناد و پیشرفت تحصیلی ارتباط معنادار وجود دارد، همسو بوده و با یافته‌های (نوروزی، ۱۳۸۹)، زارعی (۱۳۸۰) نا همسو است. علت تفاوت نتایج، جامعه و نمونه متفاوت و نیز ابزارهای مختلف، عامل جنسیت و هم چنین پژوهش در سنین متفاوت می‌تواند باشد.

طبقه بندی‌هایی که مردم به وجود می‌آورند و اسنادهای علی آنها موجب می‌شود که انتظارات مشخصی داشته باشند. اسناد رویدادها به علل درونی و قابل کنترل موجب می‌شود که فرد تصور کند که کوشش بیشتر می‌تواند مشکل را حل کند، حال آنکه اسناد رویدادها به علل بیرونی و غیر قابل کنترل موجب می‌شود فرد انتظار کمی از کوشش بیشتر داشته باشد (پروین، ۱۹۸۹، ترجمه جوادی، کدیور، ۱۳۸۱). اگر دانش‌آموزان باورهای مثبتی درباره توانایی‌های خود داشته باشند، اسنادهایی می‌سازند که به پایداری، سلامت، عزت نفس و پیشرفت آنها کمک می‌کند.

در رابطه با فرضیه دوم، نتایج تحلیل واریانس یک طرفه نشان داد که تفاوت واریانس پیشرفت تحصیلی در بین گروه‌های ادراک از شیوه‌های فرزند پروری والدین از لحاظ آماری معنادار است. و نیز نتایج آزمون پس‌تفحصی شفه نشان داد که تفاوت میانگین پیشرفت تحصیلی در گروه ادراک مقتدر نسبت به گروه ادراک آزادگذار معنادار است. بنابراین پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با ادراک مقتدر بیشتر از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با ادراک آزادگذار است. در موارد دیگر، مقایسه‌ها تفاوت معناداری وجود نداشت. بنابراین فرضیه دوم پژوهش تایید می‌گردد.

یافته‌های این پژوهش با یافته‌های هاور و همکاران (۲۰۰۹) آبار و همکاران (۲۰۰۹)، اسدی و همکاران (۲۰۰۶) مهرافروز (۱۳۷۸) ودودی مفید (۱۳۸۸) ویسی (۱۳۸۳)، استنبرک (۱۳۹۳)، دارلینگ و مونتس (۱۹۹۴)، علیزاده (۱۳۸۰)، پل رین (۲۰۰۵) باقر پور (۱۳۸۶)، همسو است این پژوهش‌ها نیز نشان دادند که شیوه‌های فرزند پرورش والدین خصوصاً روش تربیت مقتدر دارای ارتباط مثبت با عملکرد دانش‌آموزان به ویژه پیشرفت تحصیلی است. ولی در مقابل یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات الیاس (۲۰۰۹) و رضایی و خداخواه (۱۳۸۸) ناهمسو است. علت ناهم‌هنگ بودن نتایج دو پژوهش، انجام پژوهش‌ها با نمونه و پایه‌های تحصیلی مختلف یا تفاوت فرهنگی می‌تواند باشد.

همانگونه که در ادبیات پژوهش ذکر گردید، والدین دارای سبک والدینی اقتدار منطقی، دارای عواطفی گرم و در عین حال کنترل کننده هستند. این والدین کنترل معقول و عقلانی را بر فرزندان خود اعمال می‌نمایند. سبک مقتدر موجب پایداری شایستگی‌های کودک می‌شود و به اعتقاد بامریند (۱۹۶۸)، همین امر باعث رشد فوق العاده است و چنین کودکان توانمندی، کمتر در معرض خطر انجام رفتارهای مشکل ساز قرار خواهند داشت. بچه‌هایی که روابط مثبتی با والدین برقرار می‌کنند از لحاظ تحصیلی در سطح بالاتری عمل می‌کنند و دانش‌آموزانی که از دخالت والدین در تکالیف خانه و سایر کمک‌های خانواده برخوردارند، از لحاظ تحصیلی تأثیرات مثبت قطعی پذیرفته‌اند.

نوجوانانی که حداقل یک والد مقتدر دارند سازگاری بهتری دارند تا نوجوانانی که چنین والدی ندارند (مک کینی و رنک^{۲۷}، ۲۰۰۸).

در مقابل والدین سبک آزادگذار در ابعاد کنترل و خواسته های معقول در پایین ترین سطح هستند و در مهرورزی حد وسط الگوی بامریند را به خود اختصاص می دهند. این والدین به دلیل اینکه فرزندان خود را در مقابل روابط عاطفی با خود طرد می کنند، محیطی را در خانواده بوجود می آورند که در آن کنترلی وجود ندارد فرزندان نیز در روابط خود با دیگر افراد قوانینی برای رعایت کردن ندارند و به صورت آزادانه رفتار می کنند. کودکان والدین آسان گوی، شایستگی اجتماعی و عزت نفس بالایی دارند، اما انگیزه ی پیشرفت آنها پایین است. این فرزندان درگیری پاییری با مسائل تحصیلی دارند و عیار بالای مشکلات رفتاری و مصرف مواد را نیز با خود حمل می کنند.

برای پاسخ به سوال پژوهش نتایج حاصل از رگرسیون چند متغیری با روش گام به گام و آزمون معناداری و ضرایب رگرسیون نشان داد که سبک های اسناد کلی و اسناد درونی در موقعیت مثبت با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و سبک اسناد کلی در موقعیت منفی با پیشرفت تحصیلی رابطه منفی دارند بنابراین می توان نتیجه گیری کرد که سبک های اسناد بیش از ادراک از شیوه های فرزند پروری والدین در پیش بینی پیشرفت تحصیلی سهم دارند. پس برای تعیین سهم سبک های اسناد و ادراک از شیوه های فرزند پروری والدین در پیش بینی نمره پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می توان از معادله پیش بین دو متغیر استفاده کرد.

به طور کلی و بر مبنای یافته های پژوهش حاضر و مقایسه آن با نتایج پژوهش های پیشین می توان نتیجه گرفت که می توان شاهد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود و میزان افت تحصیلی آنان را کاهش داد در صورتی که به آنان آموزش داده شود تا از سبک های مناسب مانند سبک اسناد درونی و اسناد کلی و در رویدادهای مثبت و خوشایند استفاده نمایند و موفقیت هایشان را به توانایی خود نسبت دهند، و نیز در موقعیت های منفی (حوادث ناخوشایند) مانند شکست ها، از سبک های اختصاصی و بیرونی استفاده کنند و ضعف خود را به تلاش کم، نسبت دهند. در این مورد والدین، آموزگاران و دبیران و کسانی که با کودکان و نوجوانان سر و کار دارند می توانند با تأکید بر توانایی بالای کودکان و نوجوانان، انتظار موفقیت دانش آموزان را افزایش دهند و اعتماد به نفس آنان را بالا ببرند و آنان را در جهت افزایش پیشرفت تحصیلی و عملکردهایشان یاری رسانند. هم چنین والدین باید نسبت به شیوه های مناسب تربیت فرزندان آگاهی های لازم را داشته باشند و از مربیان و متخصصان روان شناسان درباره کودکان و نوجوانان و طرز برخورد مناسب با آنان کمک بگیرند. به همین منظور می بایستی در مورد شیوه فرزندپروری اقتدار منطقی که یک شیوه کارآمد است، بیشتر اطلاع رسانی شود.

با توجه به اینکه در ایران در زمینه سبک های اسناد و ادراک کودکان و نوجوانان از شیوه های فرزندپروری بررسی های محدودی صورت گرفته است، دستیابی به اطلاعاتی در این زمینه می تواند راهبردهای مهمی برای مراکز آموزشی به همراه داشته باشد.

پژوهش حاضر خالی از محدودیت نبود مهمترین آنها عبارتند از عدم تعمیم نتایج به دانش آموزان سایر دوره های تحصیلی، عدم توجه به تفاوت های فرهنگی در اجرای پرسشنامه ها با توجه به ساخته شدن پرسشنامه ها در خارج از کشور، عدم تعمیم نتایج به دانش آموزان کشور به دلیل تفاوت های شناختی، یادگیری و ... و عدم تعمیم نتایج به دانش آموزان پسر. از محدودیت های مرتبط با اجرای پژوهش می توان به عدم امکان کنترل تاثیر برخی از متغیرهای مداخله گر مانند ویژگی های شخصیتی آزمودنی ها، وضعیت اجتماعی و اقتصادی آنها، میزان تحصیلات والدین اشاره کرد. بر این اساس پیشنهادهای زیر جهت انجام پژوهش های آینده ارائه می شود. انتخاب نمونه بزرگتر و

^{۲۷}. Mc Kinney & Renk

گروه های سنی دیگر در انجام پژوهش های بعدی به منظور دستیابی به نتایج گسترده تر جهت تعمیم پذیری یافته ها، سازمان دهی پژوهش های دیگر به منظور شناخت عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان جهت اتخاذ راهکارهای مناسب برای افزایش پیشرفت تحصیلی آنها، تهیه ابزارهای مناسب و دقیقتر در زمینه سنجش سبک های اسناد و فرزندپروری ادراک شده. از تلویحات کاربردی این پژوهش می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- به مدیران مدارس و مدرسان آموزش خانواده پیشنهاد می شود تا در جلسات خود بر آموزش سبک فرزند پروری اقتدار منطقی تأکید نمایند و آن را به اولیاء دانش آموزان آموزش دهند.

- با توجه به کاربردی بودن نظریه اسناد اطلاعات مربیان و خانواده ها در این مورد بسیار کم است. بنابراین ضروری است ابتدا اطلاعات کافی در مورد شیوه های اسناد و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در اختیار مسئولان نظام آموزشی و خانواده ها قرار گیرد تا در برخورد با دانش آموزان و نتایج کار آنها به شیوه منطقی و صحیح عمل نمایند.

- شرایط آموزشی باید بر یادگیری تأکید کنند نه بر پیشرفت. اقدام آموزشی دیگر کاهش رقابت میان دانش آموزان برای کسب نمره است، زیرا حتی دانش آموزان با وضعیت تحصیلی بالا نیز در زمان گرفتن نمرات دچار اضطراب می شوند و در صورت شکست احتمالی عدم موفقیت را به توانایی پایین خود نسبت می دهند. بنابراین معلمان با تدارک این تجربیات موفقیت آمیز برای دانش آموزان می توانند در کاهش احساس درماندگی آموخته شده به آنان کمک کنند.

- آنچه معلمان به دانش آموزان می گویند بر روی باورهایشان در مورد شایستگی آنها و اسنادهای آنان تأثیرگذار است. وقتی دانش آموزی شکست می خورد معلم می تواند به طور واضح شکست را به عدم تلاش نسبت دهد به عنوان مثال: من فکر نمی کنم که شما واقعا تمرکز داشتید؟ هدف از ایجاد این باور در دانش آموزان این است که اگر آنها سعی کنند موفق می شوند و زمانی که شکست می خورند به تمرین بیشتری احتیاج دارند یا اینکه به اندازه کافی تلاش نکرده اند تعدادی از محققین نیز خاطر نشان کرده اند که باورهای منفی دانش آموزان می تواند از طریق بیانات صریح به آنان در مورد علل موقعیت یا شکستشان به باورهای سازنده تری تبدیل شود.

- فراهم آوردن فرصت های گام به گام برای کسب موفقیت برای دانش آموزان و دادن بازخورد فوری به آنها و ایجاد انتظارات مثبت و واداشتن دانش آموزان به انجام کوشش های پیگیر نیز از دیگر اقداماتی است که در این راستا می توان انجام داد.

منابع

- اسحاقی میلایی، جانعلی (۱۳۸۸) مقایسه خودکارآمدی تحصیلی، سبک های اسنادی و پیشرفت تحصیلی دانش-آموزان پایه سوم راهنمایی دو شهر لردگان و بروجن در سال تحصیلی ۸۷-۸۸، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت معلم.
- باقر بهر و همکاران (۱۳۸۶). رابطه الگوهای فرزند پروری با میزان سلامت روانی و موفقیت تحصیلی، مجله علوم رفتاری، ۳۳-۵۶.
- به پژوه، احمد (۱۳۸۶). اصول برقراری رابطه انسانی با کودک و نوجوان، چاپ هفتم، تهران، نهضت پویا.
- پروین لارسن، ی (۱۹۸۹). روانشناسی شخصیت، ترجمه مح مد جعفر جوادی و پروین کدیور (۱۳۷۷) جلد اول، چاپ چهارم، تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا.
- پورعبدلی سر درود، محمد (۱۳۸۱). بررسی ارتباط بین نگرش به شیوه های فرزند پروری مادر (اقتدار منطقی، استبدادی، آزادگذاری) و ادراک فرزند از آن شیوه ها با مکان کنترل و خودپنداره دانش آموزان پسر پایه سوم راهنمایی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
- حقیقت، سارا (۱۳۸۵). تأثیر باز آموزی اسنادی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر ناموفق دوره راهنمایی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- دروگر، خدیجه (۱۳۸۳). بررسی رابطه بین ادراک از شیوه های فرزند پروری والدین با میزان تفکرات غیرمنطقی نوجوانان ۱۶-۱۴ ساله، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- رضایی اکبر، خداخواه شبنم، (۱۳۸۸). رابطه بین سبک های فرزند پروری و باوره ای معرفت شناختی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه، فصلنامه علوم تربیتی بهار؛ ۲(۵): ۱۱۷-۱۳۴
- رضایی مقدم کوروش، رستمی شهین (۱۳۸۹). سبک اسناد، هسته کنترل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز، فصلنامه علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۱۱۵، ۲-۱۳۰
- ریو، جان مارشال، (۱۹۹۵). انگیزش و هیجان، ترجمه یحیی سید محمدی، ۱۳۱۸۵، تهران: ویرایش.
- زارعی، علی رضا. (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک های اسنادی و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در میان دانش آموزان پسر سال سوم دوم رشته ریاضی دبیرستانهای دولتی شهر اراک. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران. ۱۳۸۰.
- سامانی، سیامک، خیر، محمد، صداقت، زینب (۱۳۸۹). سبک های والدگری در گونه های مختلف خانواده در مدل فرایند و محتوای خانواده، فصلنامه خانواده پژوهی، ۶، ۱۷۴-۱۶۷.
- سرمد، زهره، بازرگان، عباس، حجازی، الهه (۱۳۷۸). روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران، انتشارات آگاه.
- سیف، علی اکبر (۱۳۸۷). روانشناسی پرورشی، یادگیری و آموزش، تهران، انتشارات آگاه.
- شهرآرای، مهرناز (۱۳۸۴). روانشناسی رشد نوجوان «دیدگاه تحولی»، ترجمه و تألیف تهران: علم.
- علیزاده، حمید (۱۳۸۰). تعامل والدین- فرزند: تحول و آسیب شناسی. مجله پژوهش های روان شناختی دوره ۶، شماره ۳ و ۴، ۸۲-۱۰۲.
- کدیور، پروین (۱۳۸۱).

- منصورى، على (۱۳۸۶). بررسى رابطه خودکارامدى رياضى سبک اسناد در اضطراب امتحان بر پيشرفت تحصيلى دانش آموزان سال اول دبیرستانهاى شهرستان سزندج، پايان نام کارشناسى ارشد دانشگاه علامه طباطبايى
- مهديان، حسين (۱۳۸۵). رابطه بين ادراک حمايت از سوى خانواده، معلمان، دوستان و باورهاى هوشى با پيشرفت تحصيلى دانش آموزان پايه سوم دبیرستان هاى کاشمر، پايان نامه کارشناسى ارشد، دانشگاه علامه طباطبايى.
- مهرافروز، حجت اله (۱۳۸۷). بررسى رابطه بين نگرش نسبت به شيوه هاى فرزند پرورى مادر (اقتدار، استبدادى، آزاد گذارى) با مکان کنترل و پيشرفت تحصيلى در دانش آموزان پسر پايه چهارم ابتدائى، پايان نامه کارشناسى ارشد، دانشگاه تربيت معلم.
- نوروزى، بابک (۱۳۸۹). بررسى رابطه بين سبک هاى اسناد و خودپنداره با پيشرفت تحصيلى، پايان نامه کارشناسى ارشد، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزى.
- ودودى مفيد، پروين (۱۳۸۸). رابطه سبک هاى والديگرى و ويژگى هاى شخصيتى با پيشرفت تحصيلى دانش آموزان، پايان نامه کارشناسى ارشد دانشگاه تربيت مدرس.
- ويسى، ناصر (۱۳۸۳). بررسى رابطه شيوه هاى فرزندپرورى با پيشرفت تحصيلى دانش آموزان پسر پايه دوم و سوم مقطع ابتدائى شهر کامياران در سال تحصيلى ۸۳-۸۲. پايان نامه کارشناسى ارشد، دانشگاه علامه طباطبايى.
- هيبت اللهى، م (۱۳۷۳). بررسى سبک اسناد دانش آموزان با توجه به موفقيت و شکست تحصيلى و جنسيت بر اساس مدل اسنادى و درماندگى آموخته شده در کلاس دوم راهنمايى شهر سزندج، پايان نامه کارشناسى ارشد، دانشگاه تربيت معلم.

- **Abar B. Carter K.M. Winsler., Winsler A. (2009).** The effects of maternal parenting style and religious commitment on self- regulation, academic achievement, and risk behavior among African- American parochial college students, J.ournal of Adolescence, Volume 32, Issue 2, 259-273.
- **Asadi S.M. Zokaei N.,kaviani H., mohammadi M.R.,golihari M.R.(2006).** The relationship between socio-cultural context, parentin style adolescents learning style, and scholastic achievement . Iranian Juornal of psychology. 12,21-28.
- **Baumrind,D(1991).**The ifluemce of parenting style on adolescent competence use. Journal of Early Adolescence,11,56-95.
- **Baumrind,D.(1971).** Current patterns of parental authority. developmental psychology monograph,4,1-103.
- **Bornstein, m.h,zlotink.d (2008).** Parenting styles and their effects encyclopedia of intant and early childhood development pages 496-509.
- **Burns,M.O. & Seligman ,M.E.P. (1989).** Explanatory style across the life span: evidence for stability over 52 years, journal of personality and social psychology , 56, 471-477.
- **Darling , N., Steinberg , L. (1993).**Parenting style as context: an integrative model . Psychological Bulletin, 113, 487-496.
- **Elias, habibah and huey yee. Tan (2009).** Relationship between perceived paternal and maternal parenting styles and students academic achievement in selected seconder, schools. Europen Journal of social sciences. V 9, number 2.
- **Huver.R.M.E.,Otten,R., Veries, H.,Eichelsheim,V.I., Van der Laan, P.H., Smeenk, W., Gerris, J.R.M.(2009).**The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. Journal of Abnormal Child Psychology.37,749-775.
- **Komarreja, M.,Karau, S. J., Schmeck, R. R. (2009).**Role of the big five

personality collage student's academic motivation and personality traits in predicting collage student's academic motivation and achievement, learning and individual differences . 19, 47-52.

- **Kuster,K.D(2009)**.Impact of parenting styles on academic achievement : Parenting styles, Parental involvement , personality factors and peer orientation. Dissertation of Long Island University, The Brookly Center.

- **Mcclun,L.A. & Merrell,K.W.(1998)**. Relationship of perceived parenting styles,locus of control orientation, and self- concept among junior high age stuent.psychology in the schools, 35,(4),381- 390.

- **Mc Kinney, C.,& Renk, K.(2008)**. Differential Parenting between mothers and fathers implications for late adolescents. Journal of Family Issues, 29(6), 806-827.

- **Pellerin. L. (2005)**. Applying Baumrind's parenting typology to high schoole: Toward a middle- range theory of authoritative socialization. Social science research. Journal of adolescence. Vol, 27, p, 101-115.

- **Peterson, C. & Seligman, M.E.P. (1984)**. Causul explanations as a risk factor for depression: theory and Evidence . psychology review, 91,347-374.

- **Premuzic, T. & Furnham, A. (2003)**. Personality traits and academic examination performance, European Journal of Personality, 17,237-250.

- **Sachin, jain. Mary alice, bruce. And john stellern. Namita srivastava (2007)**. Self- efficacy as a function of attribution feedback Journal of School Counseling. Vol, 5. no, 4. pp:1-22.

- **Tinez. I. and Garcia, J. (2008)**. Internalization of values and self-esteem among brazilian teenagers from authoritative, indulgent, authoritarian and neglectful homes. Adolescence, 43(169)

- **Berzonsky, M. and Smits, I. (2008)**. Perceived parenting dimensions and identity styles: Exploring the socialization of adolescent processing of identity- relevant. Journal of adolescence, 31(2), 151-164.